

Mitä työ STI:ssä opetti 30 vuodessa
Timo Eskola / Tiililä-seura

Kun luin teologiaa 1970-luvun lopulla ja minut sitten vuosikymmenen vaihteen jälkeen kutsuttiin kirkon pastoriksi, asetelmat olivat hyvin toisenlaiset kuin nykyään. Seurakunnissa ja järjestöissä riitti virkoja ja työtä oli yllin kyllin. Nuoria houkuteltiin innolla pastorin töihin ja Suomessa sai saarnata myös kouluissa ja kauppakeskuksissa. Teologiset kiistat olivat toki olemassa – mutta nehan olivat olemassa jo pian sodan jälkeen 1950-luvulla. Professori Osmo Tiililä erosi protestina kirkosta 1962. Sosiaalinen evankeliumi valtasi alaa ja Lundin teologia tuki suuntausta. Kun aloitin työni instituutin tutkijana 1992, aiheet olivat jossain määrin vaihtuneet. Työkauden alussa kiistaa käytiin Raamatusta ja Jeesuksen todellisuudesta.

Teologiaa vereslihalla

Väittelin tohtoriksi samalla hetkellä, kun aloitin työt STI:ssä. Olen vasta jälkeen päin ymmärtänyt, miten tärkeässä taitekohdassa tuona syksynä oltiin minun väitellessäni juuri Uuden testamentin eksegetiikasta. STI oli jo muutaman vuoden ajan ollut kuuma keskustelunaihe teologisessa tiedekunnassa, ja olin jo opiskelijana leimautunut sen joukkoihin. Osa professoreista toivotti instituutin toki tervetulleeksi, mutta osa toivotti sen dantelaisittain helvetin alimpiin kerroksiin. Kylmä tai kuuma, mutta harva oli haalea.

Minun väitöstilaisuudessani olivat paikalla kaikki keskeiset helsinkiläiset Uuden testamentin professorit ja opettajat, ja jokunen Vanhan testamentin professorikin – sekä STI:n väki ja monta järjestöjohtajaa. Historiallisesti ajatellen oltiin siten herätysliikeväen ja radikalisoituneen tieteen polttavalla rajapinnalla, vaikka itse väitös etenikin akateemisen kohteliaasti. Juhlien jälkeen oli kuitenkin selvää, että minulta odotettiin panosta kaikkein kiivaimpaan keskusteluun niin tieteessä kuin kirkossa. Tämä tarkoitti antautumista jatkuvaan konfliktiin. Nuorella tutkijalla oli siinä opettelemista.

Saamani tehtävä olisi saattanut olla raskas ellen olisi alusta lähtien ollut täysin vakuuttunut siitä, että teologisessa ja hengellisessä mielessä kyse on elämästä ja kuolemasta. Raamattua koskevissa näkemyksissä radikalisoituminen on mennyt niin pitkälle, että enää ei voida puhua pelkästään erilaisista mielipiteistä tai tyytyä keskustelemaan pienistä yksityiskohdista. Monet tutkijat ovat vuosien varrella kyseenalaistaneet lähes jokaisen Apostolisen uskontunnustuksen kohdan. Jo tutkimuskauden ensimmäisistä vuosista lähtien ymmärsin, että kyseisissä aiheissa ei puhuttu vain tieteestä tai lähdekritiikistä. Mielenkiinto ei kohdistunut pelkästään ensimmäisten kristittyjen ajatusmaailmaan. Sen sijaan näkemyksiin vaikuttivat aina myös käsitykset uskosta ja epäuskosta. Niitä kukaan ei voi kiertää.

Olen läheltä kohdannut opiskelijoiden tuskan “aloitti Hengessä ja lopetti Helsingissä”. 1990-luvulla se ei ollut vitsi. Vastinetta piti antaa, mutta melko pian ymmärsimme, että mitkään argumentit eivät käännä helsinkiläisten eksegeettien päätä. Erot olivat periaatetasolla. Siksi tärkeimmäksi tehtäväksi tuli mielekkään vaihtoehdon tarjoaminen nuorelle polvelle.

1. Mitä STI on opettanut: teologinen radikalismi ei poistu argumentoimalla eikä liberalismi lähde Helsingin teologisesta tiedekunnasta. Siksi nuorille annettavan vastineen on oltava riittävä.

Teologiaan panostaminen kannattaa

Miksi siis tehdä teologiaa? Siksi, että tieteen kentällä kaikki muuttuu. Kun aloitin teologian opintoni Helsingissä 1970-luvun lopussa, Suomessa elettiin vielä 1900-luvun alkupuolen eurooppalaisten ja erityisesti saksalaisten traditioiden keskellä. Eksegetiikassa Rudolf Bultmannin ja hänen oppilaidensa teokset olivat tenttikirjoina. Alkuvaiheessa opiskelijat tutustuivat tosin myös Rafael Gyllenbergin ja Aimo Nikolaisen kirjoittamiin teoksiin. Hieman myöhemmin kaikki teologit joutuivat kuitenkin tenttimään Eduard Lohsen eksistentiaalisia oppikirjoja. Suomessa kirjoitettuja

teoksia ei sen jälkeen enää tuotettu moneen vuosikymmeneen. Tutkijat kirjoittivat puolestaan tutkimuksia muotokritiikin tai redaktiokritiikin avulla (Eero Repo, Esko Haapa, Heikki Räisänen).

Pääaineen tenttikirjoihin ja jatko-opintojen suorituksiin kuuluivat puolestaan Bultmannin järkälemäinen Uuden testamentin teologia (*Theologie des Neuen Testaments*) ja hänen muotokritiikkinsä perusteos *Die Geschichte der synoptischen Tradition*. Metodien osalta taas oppikirjana oli Heinrich Zimmermannin metodiopas. Se toimi evankeliumitutkimuksen ohjaajana vuoteen 1983, jolloin ilmestyi Riekkisen ja Veijolan metodiopas *Johdatus eksegetiikkaan*.

“Helsingin henkeä” loi alusta lähtien opettajien tarjoama mielikuva täydellisestä historiallis-kriittisestä menetelmästä. Avainopettajien mielestä se oli ainoa järkevä väline Raamatun tutkimiseen. Yhden ja saman menetelmän kuviteltiin samalla olevan profaanin historian tutkimuksen väline. Olen kuluttanut pari vuosikymmentä pohtien kyseisen “menetelmän” eri puolia. Erikoista on, että siitä ei tahdo löytyä edes tieteellistä määritelmää. Kukaan ei ole tarkasti selittänyt sen rajoja. Analyysin perusteella se on sekava kokoelma historismia, sosiologiaa ja omintakeista lähdekritiikkiä – eli käytännössä sitä mitä kukin tutkija milloinkin haluaa sen olevan. Tieteellisessä mielessä se ei ole oikeastaan juuri mitään.

Kysyin aikanaan blogissani: Voiko olla mahdollista, että pystyn yhdellä lauseella osoittamaan “historiallis-kriittisen metodin” mahdottomuuden pätevällä tavalla? “Niin se taitaa olla. Nimittäin: miten on mahdollista, että profaaniin historian tutkimukseen vetoavalla historiallis-kriittisellä eksegetiikalla olisi vain yksi, kaikkialla pätevä menetelmä, kun tavallisen historian tutkimuksen oppikirjoista voidaan löytää helposti seitsemän tai kahdeksan keskenään kilpailevaa metodologiaa?” Tieteen kentällä ei ole olemassa mitään yhtä historiallis-kriittistä teoriaa tai metodologiaa. Profaani tutkimus ei ylipäätään tunne mitään sellaista. Itse asiassa monet profaanin tutkimuksen uusista metodeista ovat hyvin kiinnostavia ja tarjoavat uusia ajatuksia. Mutta yksi asia on selvä: historiallis-kriittinen tutkimus on sisäisesti kuollut. Kaikki muuttuu.

Suomalaista kokonaistulkintaa on lisäksi ohjannut yksi teesi yliste muiden: Uudesta testamentista ei löydy opillista yhtenäisyyttä. Sitä on ensimmäisen sukupolven perässä toistanut eksegeetti toisensa jälkeen. Lähtökohdan tälle on tietenkin antanut professori Heikki Räisänen kehittänyt hajaannuksen hermeneutiikka, jota useimmat hänen uudemmissa kirjoistaan edustavat.

Uuden esimerkin tästä tarjoaa nuorten eksegeettien ja dogmaatikkojen vuoropuheluksi tarkoitettu kokoelma *Kirkko Raamatun tulkina*. Siinä Outi Lehtipuu ja Anni Pesonen kirjoittavat Raamatun hajanaisuudesta. Uuden testamentin sisäinen ristiriitaisuus on heidän mukaansa tosiasia, joka myös kirkon ja dogmaatikkojen tulee aina ensiksi ottaa huomioon. Ilman sitä ei minkäänlaisia keskustelua voi syntyä. ”Meidän mielestämme olisi parasta nähdä, että opillinen moninaisuus kristillisissä kirkkoissa on seurausta Raamatun itsensä opillisesta moninaisuudesta. Eri kirkkojen ja kristillisten liikkeiden kirjat ja keskenään ristiriidassa olevat teologiset näkemykset olisi hyväksyttävä kristinuskon olemukseen kuuluvana väistämättömänä ilmiönä. On monenlaisia raamatullisia teologioita; yhtä ainoaa oikeaa raamatullista oppia ei sen sijaan ole eikä voikaan olla.” (s. 27).

Teologiaan panostaminen kannattaa tässäkin aiheessa. Kansainvälisessä tutkimuksessa on tapahtunut 2000-luvulla kummia. Tähän mennessä on julkaistu jo kymmeniä Uuden testamentin teologian esityksiä. Raamatusta löytyy yhtenäinen teologia ja se uskalletaan sanoa – kaikkialla muualla paitsi Helsingissä. Yhtä suuret muutokset löytyvät eksegetiikan “kruunusta”, Jeesus-tutkimuksesta.

Mikä siis on muuttunut Jeesus-tutkimuksessa? Käytännössä lähes kaikki. Vielä 1900-luvulla kyyninen historiallis-kriittinen tutkimus kuvitteli lähteiden olevan sekavia ja myöhäisiä ja historian Jeesus kadotettiin lähes kokonaan näkyvistä. Nykyään tunnustetaan, että metodi itse oli puutteellinen. Kun tutkimusta korjataan, myös Jeesuksen oma julistus tavoitetaan uudella tavalla. Esimerkiksi aikahistorian ja juutalaisuuden tutkimuksen avulla voidaan nostaa esiin johdonmukainen ja antoisa kuva historian Jeesuksen eskatologisesti restauraation teologiasta.

2. Mitä STI on opettanut: Tiede muuttuu ja kansainvälinen kenttä hylkää 1900-luvun asetelmat. Suomi jää poikkeukseksi, koska täällä vanha historismi ja hajaannuksen hermeneutiikka elävät sulassa sovussa sosiologisten raamatuntutkimuksen menetelmien kanssa. Siksi Helsingissä on

turha odottaa, että “Nasaretista tulisi mitään hyvää”. Raamatullisille teologeille puolestaan on teologian kehityksen johdosta koittanut suoranaiset kulta-ajat.

Muutoksia kirkossa

STI perustettiin myrskyisinä vuosina, kun Raamattua revittiin ja usko tuntui katoavan Helsingissä. Sisällön suhteen asetelma ei kuitenkaan ole muuttunut, vaikka ulkonaiset kiistat ovat vuosien varrella lieventyneet tai ainakin muuttuneet. Suomalainen raamatuntutkimus ei Helsingin osalta ole muuttunut juuri nimeksikään. Ammattilaisena voisin sanoa, että tilanne on varmaankin mennyt monelta osalta huonompaan suuntaan. Moni teologi valmistuu tänä päivänä maisteriksi kuvitellen, että Raamatusta ei löydy kirkon opille mitään lähtökohtaa, ja että kukin tulkitsee tekstejä vain omalla tavallaan. Hurjimpien väitteiden mukaan kristinuskolla ei ole enää erityislaatua. Kaikki uskonnot pelastavat samalla tavalla. Mission tilalle tyrkytetään suvaitsevaisuutta ja uskontojen rinnakkaisuutta.

Radikaali opetus siirtyi oppilaiden kautta tietenkin kirkkoon. Harva pastori uskalsi enää pitää perinteisiä raamatuntutunteja – tai edes halusi sitä. Kun seurakunnassa tarvittiin eksegeettistä analyysiä, tarjolla oli pelkkä hajanaisuus. Historiallisuus tarkoitti epähistoriallisuutta. Tekstit hajosivat pitkän toimitustyön tuottamiksi “kirjastoiksi”, joista kuviteltiin löytyvän vain eri kerrosten keskenään riiteleviä teologisia painotuksia. Uuden testamentin tekstien yhteys Jeesukseen katkesi. Evankeliumeista tuli pääsiäisen jälkeisen seurakunnan teologisten pyrkimysten ja kirkkopoliitiikan toteuttajia. Opiskelijoiden opillista itsenäisyyttä testattiin aikanaan kyselemällä, kuka vielä usko neitseestäsyntymiseen. Vähitellen samaa kysyttiin kirkossa.

Myös Tiililän ajan jännitteet elivät, vaikkakin toisessa muodossa. Kirkkoamme on koeteltu suunnasta jos toisesta. Sosiaalinen evankeliumi muuttui Lundin vaikutuksesta “kahden korin” teologiaksi, jossa kuvitellaan etiikan olevan muuttuvaa. Tämä johtuu virheellisestä luonnollisen moraalilain tulkinnasta. Uuskantilaisessa perinteessä sen väitetään tarkoittavan sitä, että jokainen polvi pohtii puhtaan järjen valossa moraalikysymykset uusiksi. Tämän väitetään olevan luterilaista etiikkaa. Virhe ei voisi olla suurempi, koska alun perin “luonnollinen” moraalilaki tarkoittaa sitä, että se luotua, se on luodun maailman pysyvä tekijä eikä voi muuttua.

Kurjaa tässä kaikessa on ollut se, että kuten yllä mainittu kirjan otsikko toteaa, nuoret eksegeetit ja dogmaatikot tarjoavat vanhentunutta radikalismiaan jatkuvasti luterilaiselle kirkolle. Seurakuntamme ovat jo täynnä nuoren polven pastoreita, joiden kokonaistulkintaa ohjaa yksi teesi ylitse muiden: Uudesta testamentista ei löydy opillista yhtenäisyyttä. Väitettä on ensimmäisen sukupolven perässä toistanut eksegeetti toisensa jälkeen. Karkein esimerkki tulee Marcus Borgin kirjasta *Kristinuskon sydän*, josta on tullut etelän papiston uusi raamattu. Kirja edustaa synkretististä pakanuutta – mutta siitä huolimatta sitä hellitään “progressiivisen” teologian uuden spiritualiteetin kulmakivenä. Jännite on selvä: jos joku uskoo kirjan tavoin, hän ei voi pelastua.

Tässä tilanteessa ei auttane muu kuin terävä kritiikki. Pastoreilta on vaadittava perusteluja kaikkina aikoina myös aiheiden vaihtuessa. Olipa kyse “joulun sadusta”, luterilaisen teologian “kahdesta korista”, missiologian “voimaannuttamisesta” tai postmodernista kritiikistä “heteronormatiivista patriarkalismia” ja “toksista maskuliinisuutta” vastaan, argumentit on saatava näkyville. Teologiselle radikalismille ei tule antaa tilaa luterilaisessa kirkossa vain sen tähden, että Helsingin Sanomat suosii sitä.

Nykyisessä kiistassa aktualisoituu se tilanne, josta puhuin alussa: teologiaa on tehtävä vereslihalla. Olen huomannut, että Suomessa on taisteltava raamatullisen teologian puolesta. Jos liberaali tutkija ei ymmärrä, miten syvällisiä aiheita hän hylkää, hän ei ole tehtäviensä tasalla. Harhaoppi on aina harhaoppi, esitti sen kuka tahansa. Emme tydy siihen, että monet pitävät tyhjää maljaa syntisen huulilla. Tohtoritason ihmisten tulisi ymmärtää se. Siksi olen perännyt keskustelua vaikeistakin aiheista.

Kirkon tilanne on muutenkin perin huono. Protestanttien kirkkojen tavoin kirkot pienenevät Pohjoismaissa nopeaa tahtia. Jäsenkato on todellista eikä sitä estä kristillisten arvojen hylkääminen, Raamatun väheksyminen tai yhteiskunnan maallistuneiden tavoitteiden myötäily. Kristinuskoa vieroksuva media voi hurrata hetken naispiispalle tai samaa sukupuolta olevien avioliittoa

kannattavalle kirkon eliitille. Siitä huolimatta nämä edustavat erikoisuuksineenkin koko ajan vain vanhaa taikauskkoa ja orjamoraalia, josta on päästävä eroon. Kukat vaihtuvat hetkessä risuihin, kuten esimerkiksi Irja Askola ja Teemu Laajasalo ovat joutuneet katkerasti toteamaan. Mielistely ei lopeta maallistumista.

3. Mitä STI on opettanut: Luterilaiselle kirkolle ei käy hyvin. Se on teologisesti lahonnut ja perusta puuttuu liian monilta. Kirkon kutistuva jäsenkunta ei usko kuten kirkko opettaa. Edes monet kirkon pastorit eivät usko kuten kirkko opettaa. Uskova kansa elää tässä jännitteessä pohtien samaa kysymystä kuin maallistunut kansa: kauanko tähän kirkkoon kannattaa kuulua?

Kristinuskon postmodernina aikana

Kun jäin eläkkeelle, HeSarin toimittajat pitivät minut vielä kiinni maailman menossa. Esimerkiksi Mari Mannisen kommenttien jälkeen en ollut enää varma, millä pallonpuoliskolla olin ollut nelisenkymmentä vuotta töissä. Sitaatti menee: “Eteläisellä pallonpuoliskolla uskonto on tyypillisesti läsnä ihmisten arjessa. Seurakunnat ovat yhteisöjensä tukipilareita, jotka ovat tottuneet auttamaan heikoimpiaan, pitämään huolta orvoista, nälkäisistä ja sairaista. Tämä usein unohtuu pohjoisen pallonpuoliskon maallistuneissa maissa, kuten Suomessa”. Jutussa taivastellaan muutenkin sitä, että jonkun mielestä kansainvälistä apua voisi jakaa etelässä pappien ja uskonnollisten johtajien avulla. – Näin on maailma muuttunut minun työaikani.

Tavallaan on hirveätä jättää 40 työvuoden mentyä jälkeensä Suomi, joka on tällä välin irtautunut kristinuskosta, omaksunut nihilistisen kuvitelman orjamoraalista ja pitää nyt uskontoa ihmiselle vaarallisena (70-luvulla määritelmät sentään pätivät myös pohjoisella pallonpuoliskolla edes joten kuten). Seuraavan teologipolven haasteet kasvavat kovaa vauhtia.

Postmoderni aalto ja sen kasvattama identiteettipolitiikka on osoittautumassa tuhoisaksi luterilaiselle uskolle. Käytännössä kulttuuri on äärimmäisen politisoitunut. Moni yliopistoihminen ihmetteli aikanaan, kun selitin tätä kirjassani *Kielen vallankumous*. Ranskalainen jälkistrukturalismi syntyi vasemmistolaisen älymystön piirissä. Sen keskuksena oli Tel Quel -ryhmä, jonka äänitorvena oli samaa nimeä kantava lehti Pariisissa. 1960-luvun alussa lehteä johti Philippe Sollers. Sen kirjoittajakuntaan kuuluivat mm. Michel Foucault, Jacques Derrida, Roland Barthes, Jacques Lacan, Julia Kristeva ja Gilles Deleuze. Poliittisen ideologian vaikutus selittää osaltaan myös sitä, että postmodernit ajattelijat puhuvat kielestä ja vallasta.

Kun haluamme ymmärtää 60-lukua, voidaan sanoa, että maailma alkoi tuohon aikaan polarisoitua aivan toisella tavalla kuin ennen. Suuret maailmanselitykset kuolivat nuorten intellektuellien ympäriltä. Hitlerin hirmuvalta oli romahduttanut uskon eurooppalaisen sivistyksen voittokulkuun. Siirtomaavallan purkautuminen oli palauttanut Euroopan valtiot yksittäisiksi vaikuttajiksi lukemattomien muiden maiden joukossa. Stalinistisen kommunismin vankkurit olivat törmänneet Berliinin muuriin. Siksi oikeistolaisen politiikan patriarkaalinen valtakulttuuri joutui nöyrytmään aatteen paloa hehkuvien nuorten vihaisten miesten ja naisten edessä.

Pohjoismaissa “vanhan kristillis-oikeistolaisen kertomuksen” tilalle vahvistui kristinuskkoa vieroksuva sosiaalidemokratia. Elettiin Palmen ja Sorsan aikaa. Keski-Euroopan nuoriso valitsi eurokommunismin sen eri muodoissa – ja siitä kasvoi myös postmodernismi. Näille ihmisille puhuminen oli taistelua (Lyotard). Vanhojen kristillisten arvojen tilalle tuli saada uudet materialistiset arvot. Juuri siksi identiteetit haluttiin vapauttaa.

Tässäkin aiheessa jännitettä luo se, että postmoderni ideologia on sisäisesti ristiriitainen sekasotku. Olen muun muassa kirjassani *Merkitysten verkossa* selittänyt, miten postmoderni diskurssiteoria alun perin väitti ettei kieli tavoita todellisuutta lainkaan. Patriarkalistisen moraalin teesit kumottiin sillä perusteella, että niillä ei ole pätevyyttä. Varsin nopeasti postmodernismista tuli kuitenkin uusmoralistinen järjestelmä, joka pitää omia arvojaan luovuttamattomina. Kieli ja merkitykset eivät olekaan suhteellisia. Koska kyseessä on taistelu, kristilliset arvot kumotaan ja tilalle nostetaan mielihyväperiaatteen ohjaama identiteettipolitiikka.

Someaika on antanut kevyesti verkostoituvalla suoralla toiminnalla lähes kauhistuttavat mittasuhteet. Pelkän somekohun perusteella ihmisiä on erotettu ja etenkin kristillisiä arvoja kannattavia kansalaisia tuomittu toisen luokan oikeudettomiksi kansalaisiksi. "Cancel-culture" toimii, koska mainettaan pelkäävät poliitikot ja virkamiehet ja -naiset ovat alkaneet pelätä oman työnsä puolesta. Yhteiskuntaa ajatellen kyse on kuitenkin ajatustason terrorismista. Kysymys kuuluu, kuka on se yritysjohtaja, valtion laitoksen päällikkö, yliopiston rehtori, puolustusvoimien prikaatikenraali, tai ministeriön kansliapäällikkö, joka julkilausuman tavoin rohkenee ensimmäisenä kyseenalaistaa sosiaalisen median pikatuomiot Suomessa.

4. Mitä STI on opettanut: Postmoderni aika on jälkikristillistä aikaa. Se merkitsee, että kristinuskoa vastaan hyökätään ja sen näkemyksiä yritetään kriminalisoida. Kun kristinuskon merkitys häviää suomalaisesta yhteiskunnasta, saarnaajat ja näkyvät kristityt joutuvat monenlaisiin vaikeuksiin.

Kyllä Lenin tiesi

Mitä siis olen oppinut? Osa asioista on hyvin myönteisiä ja teologiaa rikastuttavia. Vaikka raamattukiista on ollut Suomessa erityisen kiihas, on ollut hienoa olla Uuden testamentin tutkija aikana, jolloin kansainvälinen tutkimus vapautuu historismista ja "saksalaisesta" radikalismista. Suomen tilanne on tietenkin ollut jopa kansainvälisesti (näin monet ovat minulle ulkomailla todenneet) rankka, koska Raamattua repivä asenne on juurrutettu täällä syvälle. Innokas opiskelija on kuitenkin voinut löytää uusia viiteryhmiä, joiden kanssa opinnot on voitu ankkuroida selkeästi Jumalan sanaan – sitä purkamatta tai häpeilemättä.

Samalla on ilmeistä, että vuosien varrella teologian ja kirkon puheenaiheet ovat muuttuneet. Eksegeetit eivät enää johda julkista keskustelua. Tilalla ovat marginaaliryhmät, identiteettipolitiikka ja kirkon uudet painostusryhmät. Aikakaudet vaihtuvat. Nyt kiistellään avioliittokäsityksestä ja identiteeteistä. Nuoret teologit joutuvat lukemaan aivan uusia kirjoja.

Ehkä rajuinta nykyisessä tilanteessa on se, että tunnustavia kristittyjä ollaan ajamassa ulos yhteiskunnasta. Kansanedustaja Päivi Räsäsestä on tullut aikakauden symboli. Sama asetelma näkyy kirkossa, jossa ankara valtapeli pyrkii työntämään Raamattua kuuntelevat kristityt – ja tietenkin pastorit – keikkumaan kirkkolaivan laidoille tai suorastaan kävelemään lankkua pitkin.

Muisten, miten STI:n työn alkuvaiheissa toimintaa markkinoitiin opiskelijoille terävillä iskulauseilla. Yksi suosituista lauseista oli lainaus Leniniltä: "Varokaa laihoja pappeja". Ateistinen ja perinteitä rikkova vallankumous joutui ottamaan kantaa kirkkoon. Johtajat olivat oppineet, että pulskat papit eivät ole ongelma. Nämä ovat kiinnostuneempia vatsastaan kuin totuudesta. Vain laihat papit olivat ateismin kannalta vaarallisia. Sellaisia myös STI on aina halunnut kouluttaa.

Instituutissa ollaan aina oltu kiinnostuneita totuudesta. Ei vain siitä mekanistisesta tiedeyhteisön hetkellisestä totuudesta, joka analyttisen filosofian paineesta opetetaan kai vieläkin perin hölmössä muodossa "tosi oikeutettu uskomus" (vaikka hypoteettis-deduktiivinen tieteenfilosofia osoitti tuon epäloogisuudet jo 1980-luvulla). STI on kiinnostunut ihmistä koskevasta totuudesta. Olipa käsitys biologiasta mikä hyvänsä, ihmiskunta on hyvin raadollisella ja väkivaltaisella tavalla syntinen. Jatkovasti pinnan alla piilevää ahneutta ja petollisuutta ei selitetä psykologialla tai vaikeilla kotioloilla.

Kristillinen evankeliumi on aina tarpeen suhteuttaa ihmiskäsitykseen. Sen tähden se on myös jatkuvasti tarkistettavissa ja sen relevanttisuus koeteltavissa. Pääosa filosofioista floppaa tällä kohden. Suurten näkyjen jälkeen useimmat niistä palaavat naiiviin humanismiin ja alkavat toistella omissa nimissään Jeesuksen Vuorisaarnan ajatuksia. Kaikkien maailman ideologioiden suuri mittari löytyy kuitenkin siitä yksinkertaisesta totuudesta, että ihminen ei tule käskemällä paremmaksi.

Siksi evankeliumille, Kristuksen uhrille, sijaissovitukselle ja syntisten kertakaikkiselle vanhurskauttamiselle ei ole vaihtoehtoja. Mikäli teologia alkaa hakeutua suuntaan, jossa nämä piirteet katoavat, se on väistämättä väärässä. Se ei vastaa enää mihinkään, vaan vain oikeuttaa riiston, hylkäämisen ja petoksen. Varokaa siis laihoja pappeja, jotka pitävät kiinni evankeliumista. Heidän sanansa kirpaisee, mutta tuo ikuisen lohdutuksen.